

LISA 1

Eesti UNESCO koolide võrgustiku raamistik ¹

Info ja kriteeriumid koolidele

1. UNESCO koolide (UNESCO Associated Schools Project) võrgustiku eesmärgid

UNESCO käivitas ühendkoolide võrgustiku 1953. aastal, sinna kuulub rohkem kui 8500 haridusinstituutsiooni 176 riigist. Võrgustiku eesmärgiks on edendada UNESCO põhimõtteid pilootprojektide kaudu, valmistades seeläbi lapsi ja noori ette edukaks toimetulekuks üha enam üleilmastavas ja suuremaid väljakutseid esitavas, konfliktirohkemas, kultuuriliselt kirevas maailmas. UNESCO koolid töötavad keskustena, mis toovad Eesti haridusmaastikule innovaatilisi ja kaasaegseid meetodeid, mis on valdkondadevahelised ja toetavad kriitilist mõtlemist, nad pööravad tähelepanu rahu, inimõiguste, sallivuse, kultuurilise mitmekesisuse ja jätkusuutliku arengu teemadele õppeprotsessides ning kooli kultuuris ja tegevustes. Selleks arendavad ja kasutavad nad uusi õppematerjale ning koguvad, analüüsivad ja jagavad oma kogemusi nii rahvuslikul ja rahvusvahelisel tasandil. UNESCO kooli staatus on kvaliteedimärk – UNESCO kool on avatud, aktiivne, uuendusmeelne.

UNESCO koolide tegevust toetatakse järgmistes teemavaldkondades:

1. maailma valupunktid ja ÜRO roll nende lahendamisel (vaesus, nälg, haigused, töötus, keskkonnasaastatus, kirjaoskamatus, kultuuriline identiteet, sooline võrdõiguslikkus, rahvastikuküsimused jne);
2. inimõigused ja demokraatia (sallivus, rassismi ja eelarvamuste taunimine, kodanikuvastutus, mittevägivaldne konfliktide lahendamine), alusdokumendiks ÜRO Inimõiguste deklaratsioon;
3. teiste kultuuride tundmaõppimine (kontaktide loomine immigrantidega, riigis asuvate teiste riikide saatkondadega ja kultuurikeskustega), kultuurilise mitmekesisuse ja kultuuripärandi tutvustamine;
4. keskkonnaprobleemid ja jätkusuutlik areng (saaste, energia, loodusvarad).

Koolid valivad endale kõige enam huvi pakkuvama(d) valdkonna(d). Ideede ja õppematerjalide pakkumisel ning projektide elluviimisel juhendab ja toetab koole Eestis UNESCO koolide rahvuslik koordinaator. UNESCO koolide raames tegutseb Eestis Läänemere projekt koolidele (Baltic Sea Project - BSP), mis tegeleb keskkonnaküsimustega, BSPI on oma koordinaator Tartu Keskkonnahariduse Keskuses.

2. Mida võrgustikus osalemine koolile pakub?

Osalemine UNESCO koolide võrgustikus pakub koolidele riigisisest ja rahvusvahelist tunnustust, koostööd ning võimalusi tutvustada oma tegevusi ja luua uusi kontakte. Koolil on õigus kasutada UNESCO kooli logo ja sümbolikat ning neile pakutakse tasuta täiendkoolitusi, õppematerjale, metoodikat, informatsiooni projektidele rahastamisallikate

---

¹ Kinnitatud UNESCO Eesti Rahvusliku Komisjoni nõukogu 30. aprilli 2010 koosolekul

leidmise kohta, võimalusi osaleda rahvusvahelistel konverentsidel ja kuulata külalisesinejaid/lektoreid.

3. UNESCO kooli tiitli saamine ja kaotamine

Iga riiklik, munitsipaal- või eraharidusasutus (lasteaed, põhikool, gümnaasium, kutsekool, õpetajate koolituskeskus) võib taotleda UNESCO kooli tiitlit.

Kool, mis soovib saada UNESCO kooli tiitlit, peab selleks esitama avalduse koos tegevuskavaga etteantud vormil ühe aasta lõikes Eesti UNESCO koolide rahvuslikule koordinaatorile või Eesti BSP koolide koordinaatorile. Avaldusi koos tegevuskavaga saavad esitada koolide juhtkonnad igal aastal kuni 1. oktoobrini. Pärast 1-2 aastast aktiivset osalemist võrgustikus esitab UNESCO Eesti Rahvuslik Komisjon Eesti UNESCO koolide rahvusliku koordinaatori ja BSP koolide koordinaatori ühisettepaneku alusel kandidaatkooli rahvusvaheliseks akrediteerimiseks UNESCOsse. UNESCO peakorterist väljastatakse seejärel koolile tõend UNESCO kooli tiitli kohta.

Igal aastal hindavad kooli sobivust võrgustikku punktis 4 sätestatud kriteeriumide täitmise põhjal Eesti UNESCO koolide rahvuslik koordinaator ja BSP koolide koordinaator. Soovi korral saab kool ise lõpetada osaluse UNESCO koolide võrgustikus, saates kooli juhtkonnalt avalduse Eesti UNESCO koolide rahvuslikule koordinaatorile või BSP koolide koordinaatorile.

4. Eesti UNESCO koolide kriteeriumid

Koolilt, mis tahab saada UNESCO kooliks ning tegutseda võrgustiku liikmena, eeldatakse Eesti UNESCO koolide kriteeriumide täitmist. Koolilt oodatakse:

- Eestis registreeritud haridusasutuseks olemist;
- oma tegevustes UNESCO põhimõtete arvestamist;
- toetuse omamist võrgustikus osalemiseks kooli juhtkonnalt ja kollektiivilt, pedagoogidelt, õpilastelt ja lastevanematelt;
- UNESCO nelja teemavaldkonna lõimimist õppekavasse, tunnivälisesse tegevustesse, kooli poliitikatesse;
- valmisolekut regionaalseks ja rahvusvaheliseks koostööks ning kontaktide arendamist teiste UNESCO koolidega riigisiselt;
- avatust loomaks kontakte ja partnerlust oma kogukonnas (MTÜd, ettevõtted jm);
- iga-aastase tegevuskava koostamist;
- iga-aastase aruande esitamist oma kooli tegevuskava täitmise kohta Eesti UNESCO koolide rahvuslikule koordinaatorile/BSP koolide koordinaatorile.

5. UNESCO koolide tegevuste koordineerimine

Eesti UNESCO koolide tegevust korraldab rahvuslik koordinaator, kelle ülesandeks on jagada koolidele infot planeeritud tegevustest ning võimalustest neis osaleda, koostada endale iga-aastane tööplan, taotleda selle elluviimiseks erinevatest allikatest raha ning vastutada selle ellu viimise eest. Koordinaator esindab võrgustikku väljaspool Eestit ning annab võrgustiku tööst aru UNESCO Eesti Rahvuslikule Komisjonile ja UNESCO peakorterile.

BSP koolide tööd korraldab BSP koordinaator, kelle ülesandeks on jagada koolidele infot planeeritud tegevustest ning võimalustest neis osaleda, taotleda BSP tegevuste elluviimiseks rahastust ning vastutada tegevuste ellu viimise eest. BSP koolid esitavad oma iga-aastase aruande BSP koordinaatorile, kes annab igal aastal BSP tegevusest ülevaate Eesti UNESCO koolide rahvuslikule koordinaatorile.

Igas Eesti UNESCO koolis on oma kontaktisik või töörühm, kes toetab rahvuslikku koordinaatorit/BSP koolide koordinaatorit tema töös, informeerib kooli juhtkonda, kollektiivi ja õpilasi UNESCO koolide tegevustest ning kooli võimalustest neis osaleda, samuti koostab koolile iga-aastase tegevuskava, esitab rahvuslikule koordinaatorile või BSP koordinaatorile kord aastas aruande oma kooli tegevuskava täitmisest, vajadusel otsib tegevuskava projektidele rahastust.